

Vattenfall AB

Staff Function Communications
Public & Regulatory Affairs Sweden
169 92 Stockholm

Klimat- och näringslivsdepartementet

kn.remissvar@regeringskansliet.se
kn.nm@regeringskansliet.se

Datum:
2025-06-04

Kontakt: Rebecca Rieschel
E-mail: Rebecca.rieschel@vattenfall.com

Telefon: +46702288659

Diarienummer: KN2025/00609

**Remissvar avseende Miljömålsberedningens delbetänkande SOU 2025:21
Miljömålsberedningens förslag om en strategi för hur Sverige ska leva upp till
åtaganden inom biologisk mångfald respektive nettoupptag av växthusgaser från
markanvändningssektorn (LULUCF)**

Vattenfall är ett ledande energiföretag på den europeiska marknaden som i mer än 100 år elektrifierat industrier, levererat energi till människors hem och moderniserat vårt sätt att leva genom innovation och samarbete. Vi arbetar för en framtid där det är möjligt för alla att leva fossilfritt och vi ser bortom vår egen bransch för att ta reda på var vi verkligen kan göra skillnad. Tillsammans med våra samarbetspartner tar vi på oss ansvaret för att hitta nya och hållbara sätt att elektrifiera transporter och industri. Vattenfall ägs av svenska staten.

Vattenfall tackar för möjligheten att få lämna synpunkter.

Vattenfall har valt att endast lämna synpunkter på 13.1.5 om de förslag som rör Vattenfall Eldistribution. I övrigt ställer sig Vattenfall bakom Energiföretagens remissvar.

Om avsnitt 13.1.5 och Vattenfalls övergripande ställningstagande

I avsnitt 13.1.5 lämnar miljömålsberedningen förslag om att Vattenfall Eldistribution ska uppmanas att geografiskt avgränsa artrika ledningsgator och stationsområden, ta fram objektspecifika skötselplaner för dessa och långsiktigt förvalta alla artrika kraftledningsgator. Detta ska gälla minst 1 000 objekt för Vattenfall Eldistribution, i syfte att bevara och utveckla den biologisk mångfalden på ett ändamålsenligt sätt. Miljömålsberedningen föreslår även att Vattenfall Eldistribution uppmanas att utan ekonomisk ersättning teckna långsiktiga naturvårdsavtal med Naturvårdsverket så att de förvaltade områdena kan rapporteras till Europeiska miljöbyrån som OECD. Övriga ledningsbolag föreslås erbjudas möjligheten att på motsvarande sätt teckna naturvårdsavtal med Naturvårdsverket.

Först och främst vill Vattenfall av principiella skäl framhålla att Vattenfall Eldistribution AB är ett aktiebolag, helägt av Vattenfall AB. Att särskilja enskilda bolag, särskilt genom statlig styrning på det sätt som föreslås, strider mot svensk praxis och skulle riskera att påverka bolagets affärsmässighet. Redan av detta skäl avstyrker Vattenfall förslaget.

Vattenfall håller med miljömålsberedningen om värdet av biologisk mångfald i kraftledningsgator. Vattenfall är måna om att bidra till Sveriges åtagande inom biologisk mångfald och bedriver redan idag flertalet projekt inom biologisk mångfald, bland annat i kraftledningsgator. Däremot anser Vattenfall inte att förslagen i 13.1.5 skulle uppnå syftet med att bevara och utveckla den biologiska mångfalden på ett ändamålsenligt sätt. Att ingå naturvårdsavtal är inte ett effektivt tillvägagångssätt då det möter flertalet praktiska hinder och kommer medföra kostnader för att både ingå och sedan förvalta.

Nedan redogörs för detta resonemang i närmare detalj.

Om att Vattenfall Eldistribution ska uppmanas avgränsa artrika områden, ta fram objektspecifika skötselplaner och långsiktigt förvalta artrika kraftledningsgator

Vattenfalls existerande arbete med biologisk mångfald i kraftledningsgator

Som miljömålsberedningen nämner utför Vattenfall Eldistribution idag flertalet åtgärder för att gynna biologisk mångfald i kraftledningsgator. Detta arbete utförs för att Vattenfall, liksom miljömålsberedningen, har identifierat ett värde av biologisk mångfald i kraftledningsgator. Som nämns har Vattenfall Eldistribution identifierat 1000 artrika objekt i ledningsgator och arbetar med skötselplaner för dessa. Vattenfalls röjningsentreprenörer anpassar skötseln inom de artrika objekten i samband med ordinarie röjning samt vid röjning och rensning av den så kallade patrullstigen.

Frivillighet som utgångspunkt för effektiva och ändamålsenliga åtgärder

Vattenfall ser en stor potential i att nyttja synergier mellan åtgärder för biologisk mångfald och kraftledningsgator, vilket är en stor anledning till att satsningarna utförs på frivillig väg idag. För att fortsätta att nyttja dessa synergier är det viktigt att arbetet kan fortsätta att bedrivas på frivillig väg så att arbetet kan anpassas efter skötseln av den ordinarie verksamheten.

En viktig utgångspunkt för åtgärderna som Vattenfall utför i kraftledningsgator är att elsäkerheten alltid kommer i första hand. Det är därför av vikt att åtgärder i största möjliga mån kan utföras i samband med ordinarie skötsel eftersom resurser bör prioriteras för elsäkerheten. Om Vattenfall Eldistribution till exempel skulle bli ålagda att röja kraftledningsgatorna med tätare intervall skulle det kunna innebära avsteg från det schemalagda underhållet. Nätverksamhet är en reglerad verksamhet, varför det också är viktigt att de åtgärder som bedrivs och resurser som avsätts också speglas och har stöd i nätbolagens åtaganden enligt ellagen.

Det är även viktigt att det finns förtroende för att åtgärder kan bedrivas utan att det leder till restriktioner som riskerar att ha negativ inverkan på verksamheten. Om frivilliga åtgärder utförs som sedan beläggs med restriktioner finns en risk att verksamhetsutövaren ser att åtgärder för biologisk mångfald utgör en risk för verksamheten och därför avstår från sådana åtgärder. Att till exempel frivilliga inventeringar skulle leda till framtida begränsningar av verksamheten utgör redan idag en oro som riskerar att leda till att verksamhetsutövaren drar sig för att utföra åtgärder för biologisk mångfald.

Åtgärder som utförs idag bör räknas in

För att utnyttja de synergier som finns är Vattenfall måna om att alla åtgärder med positiv inverkan på biologisk mångfald ska kunna räknas in till nationella och internationella mål. Till exempel bör även ordinarie skötsel räknas in eftersom det skapar naturtyper som har en positiv inverkan på biologisk mångfald.

Om naturvårdsavtal

Rådigheten för kraftledningsgatorna utgör en utmaning

Vattenfall Eldistribution äger inte marken i kraftledningsgatorna. Markupplåtelse sker genom avtal som sedan förankras i ett beslut om ledningsrätt hos Lantmäteriet. Ledningsrättsbesluten skiljer sig från fall till fall samt över tid och det är ledningsrätten som styr över hur rådigheten ser ut i varje enskilt fall. Detta medför att befogenheten, dvs. vilka åtgärder som Vattenfall Eldistribution tillåts utföra inom ledningsrättsområdet, i ett enskilt fall måste utgå från den berörda ledningsrätten ifråga. Det innebär att varje naturvårdsavtal blir unikt utifrån de förutsättningar som råder för den enskilda platsen och vilken befogenhet som Vattenfall Eldistribution har att förhålla sig till just där. Att få 1000 sådana avtal på plats skulle därför innebära ett enormt arbete och resursåtgången skulle vida överstiga nyttan.

Rådigheten utgör även en utmaning i det fall ett avtal har ingåtts och sträckningen på kraftledningen ändras eller koncessionen återkallas och ledningen raderas. Vattenfall kommer därför inte att kunna ingå naturvårdsavtal som sträcker sig över tid. Tidsaspekten måste i så fall knytas ihop med det faktum att ledningen kan komma att ändras eller helt raderas och Vattenfall således lämnar platsen helt. I ett sådant scenario bedriver inte Vattenfall någon verksamhet på platsen längre och har därmed inte heller rådighet över marken eftersom markupplåtelser då kommer upphöra och ledningsrätten ändras eller upphävas.

Vattenfall ser att ett naturvårdsavtal skulle behöva vara ett trepartsavtal där även markägaren ingår, annars uppstår stora osäkerheter utifrån behörighet och tidsperspektiv. Om markägaren motsätter sig avtalet skulle det dessutom kunna leda till tvist om avtalets giltighet. Behovet av trepartsavtal väcker frågan om vilka incitament som markägaren har att ingå ett sådant avtal med Naturvårdsverket.

Miljömålsberedningen pekar även ut stationsområden. Här skulle rådigheten utgöra en mindre utmaning eftersom Vattenfall Eldistribution oftast är fastighetsägare, men behovet av specifika avtal kvarstår och därmed även behovet av stora resurser.

Om utpekandet av enskilda bolag

Slutligen vill Vattenfall tydligt framhäva att miljömålsberedningens förslag innebär statlig styrning av enskilda bolag, vilket därmed utgör ett avsteg från svensk praxis. Statlig styrning bör gälla alla bolag på lika villkor och bedrivas genom lagstiftning.

Om kopplingen till naturrestaureringsförordningen och annan lagstiftning

Förslagen i 13.1.5 har nära koppling till åtgärder som kan utföras för att uppnå målen i naturrestaureringsförordningen. Vattenfall är måna om att bidra till detta arbete och ser att åtgärder för biologisk mångfald i kraftledningsgator utgör ett bra exempel på synergier med existerande infrastruktur som lyfts fram i förordningen. Även i detta arbete bör verksamhetsutövare ges förutsättningar att kunna bedriva detta arbete på frivillig basis i så stor utsträckning som möjligt. Vattenfall är måna om att arbetet med den nationella restaureringsplanen och annan lagstiftning med bäring på biologisk mångfald samordnas med de förslag som miljömålsberedningen har tagit fram i syfte att undvika parallella processer.

Med vänlig hälsning

Vattenfall AB

Anja Alemdar
Chef Public & Regulatory Affairs Sweden